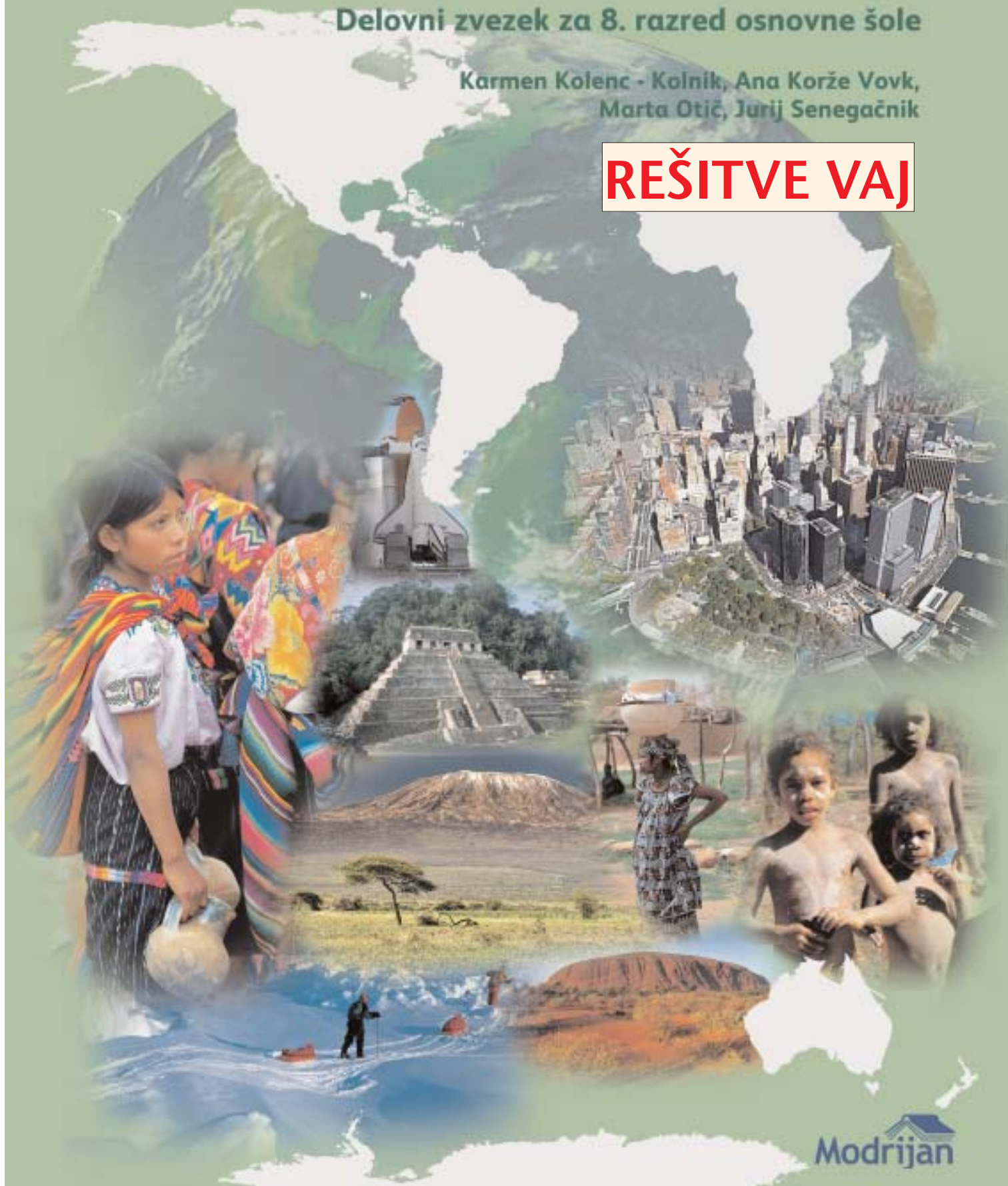

Geografija Afrike in Novega sveta

Delovni zvezek za 8. razred osnovne šole

Karmen Kolenc - Kolnik, Ana Korže Vovk,
Marta Otič, Jurij Senegačnik

REŠITVE VAJ

AFRIKA

Vaja 1: Naravne enote Afrike in morja

1 Atlas, 2 Zmajev gorovje, 3 Kilimandžaro, 4 Sahara, 5 Namib, 6 Kalahari, 7 Kongova kotlina, 8 Čadska kotlina

A Sredozemsko morje, B Rdeče morje, C Indijski ocean, Č Atlantski ocean, D Kongo, E Nil

Vaja 2: Naravne značilnosti Afrike

- a) NE
Severni del Afrike je nižji in širši, južni del pa višji in ožji.
- b) NE
Afriška celina je zgrajena iz večinoma mladih kamnin.
- c) NE
Najvišji vrh Afrike leži v pogorju Kilimandžara
- č) DA
- d) DA
- e) NE
Vroči in suhi vetrovi, ki pihajo od povratnikov nazaj proti ekvatorju, se imenujejo pasati.
- f) NE
V tropskem deževnem gozdu so se ljudje redko naselili.
- g) DA
- h) DA
- i) DA

Vaja 3: Podnebje in rastlinstvo Afrike v križanki

PASATI

Vaja 4: Geografske enote Afrike

Učenec pobarva Severno Afriko z rdečo, Zahodno Afriko z rumeno, Nizko ekvatorialno Afriko z zeleno, Vzhodno Afriko z modro in Južno Afriko z rjavo barvo.

Vaja 5: Prebivalstvo Afrike

10 ruščina, 12 Tibetanci

Vaja 6: Severna Afrika v rebusih

BERBERI

MAGREB

Vaja 7: Raznolikost Severne Afrike

Slika levo zgoraj: št. 4, slika desno zgoraj: št. 3.

Slika levo spodaj: št. 2, slika desno spodaj: št. 1.

Vaja 8: Namakanje kmetijskih površin ob Nilu

- a) Na levem bregu je obsežna poseljena in obdelana namakalna ravnica, na desnem bregu skoraj samo puščava.
- b) Zato, ker so namakalne in obdelovalne površine samo v ozkem pasu ob reki, okoli pa je puščava.

*Vaja 9: Podnebje in rastlinstvo Tropske Afrike

- a) savansko podnebje in savansko rastlinstvo
- b) ekvatorialno podnebje in tropski deževni gozd
- c) V Kisanganiju pade več padavin kot v Josu zato, ker leži ob ekvatorju v ekvatorialnem podnebj. Jos leži bolj severno v savanskem podnebj, ki pozna tudi sušno dobo.
- č) v Kisanganiju
- d) V Nairobiju ni ekvatorialnega podnebja zaradi večje nadmorske višine, saj se mesto nahaja na Vzhodnoafriškem višavju.
- e) Prek leta so nižje temperature v Nairobiju, ker ima večjo nadmorsko višino kot Jos.
- f) V Kisanganiju sta dve deževni dobi, ker leži ob ekvatorju in ima dvakrat letno zenitno deževje. Jos leži bolj proti severnemu povratniku, kjer se dve deževni dobi združita v eno.

Vaja 10: Družbene značilnosti Tropske Afrike

1, 4, 6 in 7

Vaja 11: Spreminjanje rastlinstva z naraščanjem nadmorske višine v Vzhodni Afriki

a) Višinski pas	kulturne rastline	naravno rastlinstvo
do 1000 m	<i>sisal, pšenica, koruza</i>	<i>savana</i>
od 1000 do 2000 m	<i>fižol, koruza, banane, kavovec</i>	<i>savana</i>
od 2000 do 3000 m	/	<i>gorski gozd</i>
od 3000 do 4000 m	/	<i>gorsko rastlinstvo</i>
b) ne		
pas grušča in skalovja		
pas trajnega snega in ledu		

*Vaja 12: Življenje v Sahelu

- a) ne
- b) skoraj brez trave
- c) malo
- č) za živinorejo
- d) govedo, koze
- e) otroci
- f) Dokaz so drevesa, ki brez vode ne bi mogla uspevati.

Vaja 13: Potovanje po Afriki

- a) Atlas, b) Sahara, c) Kairo, č) Asuanski jež, d) Sahel, e) Kongo, f) Serengeti, g) Kalahari, h) Cape Town

Vaja 14: Južna Afrika v križanki

MADAGASKAR

Vaja 15: Problemi, ki ogrožajo življenje ljudi v Afriki

- a) Učenec smiselno poveže med seboj dva listka in pride do vrste problemov, ki so navedeni pod točko b.
b) Problem	Vzroki za dolčen problem
1 <i>dolgotrajne suše</i>	<i>pomanjkanje padavin</i>
2 <i>širjenje puščave</i>	<i>skrčeno rastlinstvo, pretirana raba vode</i>
3 <i>pomanjkanje hrane</i>	<i>nerazvito kmetijstvo, preveč ljudi, suše</i>
4 <i>erozija prsti</i>	<i>skrčeno rastlinstvo, neustrezna obdelava</i>
5 <i>nalezljive bolezni</i>	<i>nezdravo podnebje, nerazvito zdravstvo</i>

AVSTRALIJA IN OCEANIJA

Vaja 16: Geografska lega Avstralije

- a) približno na sredini
- b) razdalja A: 23 300 km, razdalja B: 15 833 km, razlika: 7167 km
- c) V Avstraliji je bila zima, ker leži na nasprotni (južni) polobli.

Vaja 17: Rastlinstvo in živalstvo Avstralije

- a) evkalipt, b) emu, c) kenguru, č) koala

Vaja 18: Velike naravne enote in vodovje Avstralije

1 Veliko razvodno gorovje, 6 reka Murray, 2 puščavski ravniki in osamela hribovja na zahodu celine, 3 Srednjeavstralsko nižavje, 4 Veliki koralni greben, 5 otok Tasmanija, 7 jezero Eyre

*Vaja 19: Podnebje v Avstraliji

- a) v kraju C, b) v kraju A, c) v krajih B in C, č) v kraju B, d) kraj B, e) kraj A, f) kraj C

*Vaja 20: Razporeditev padavin v Avstraliji

- a) A - kraj z največ padavinami, B - kraj z manj padavinami, C - kraj z zelo malo padavinami.
- b) Padavine prinašajo jugovzhodni vetrovi, ki trčijo ob Veliko razvodno gorovje. Zato je tam največ padavin. Na drugi strani gorovja in v notranjosti je padavin čedalje manj.

Vaja 21: Gospodarstvo Avstralije

- Največ obdelovalnih površin je na jugovzhodnih delih Srednjeavstralskega nižavja. Poljedelstvo je razvito zlasti tam, kjer je možno umetno *namakanje*.
- Pašniki zavzemajo več kot polovico avstralskega površja. Na jugovzhodu se na pašnikih pase največ *goveda*, za bolj sušna območja v notranjosti pa so značilne velike črede *ovac*, ki dajejo kakovostno volno.
- Avstralija svojih rud večinoma ne predeluje, ampak jih izvažata nepredelane.
- Ena največjih težav te velike države je *prometna* povezanost.
- izvoz: 2 - volna, 3 - pšenica, 4 - meso in mesni izdelki; uvoz: 1 - kava, 5 - poceni industrijski izdelki

*Vaja 22: Raznolikost Avstralije

Levo zgoraj - slika št. 4, desno zgoraj - slika št. 1.
Levo spodaj - slika št. 2, desno spodaj - slika št. 3.

Vaja 23: Poselitev Avstralije

- aborigini
- v rezervatih in v velikih mestih
- Učenec na nemi karti Avstralije pobarva z rdečo območja z največjo zgostitvijo prebivalstva, z rumeno najredkeje poseljena območja in z oranžno vmesna območja.
- Učenec navede enega od odgovorov: naravne razmere, pozno odkritje celine, omejevanje priseljevanja s strani države

Vaja 24: Značilnosti avstralskega prebivalstva

2, 4, 5

Vaja 25: Avstralija v križanki

EVKALIPT

Vaja 26: Avstralija v rebusih

BUMERANG

ARTEŠKI VODNJAK

Vaja 27: Geografske značilnosti Nove Zelandije

- Na Novi Zelandiji so pred prihodom Evropejcev živeli *Maori*.
- Otoki Nove Zelandije ležijo na *južni* polobli, v *zmerno toplem* pasu.
- Toplejše podnebje ima *Severni* otok. Redkeje je poseljen *Južni* otok.
- Ena pomembnejših gospodarskih panog je *živinoreja*. Skoraj polovico izvoza predstavljajo mleko, mlečni izdelki in volna.

Vaja 28: Nema karta Nove Zelandije

1 Severni otok, 2 Južni otok, 3 Tasmanovo morje, 4 Tihi ocean

Vaja 29: Značilni otoki v Oceaniji

Otok takšne oblike se imenuje *atol*. Ustvarile so *ga korale*. Poraščen je s kokosovimi *palmami*. Ta drevesa dajejo plodove *kokosove orehe*, ki so pomembni za prehrano domačega prebivalstva, veliko pa jih tudi izvozijo.

Vaja 30: Nema karta Oceanije

1 Mikronezija, 2 Melanezija, 3 Polinezija, 4 Nova Zelandija

Učenec na nemo karti z rdečo črto vriše ekvator, z modro pa 180. poldnevnik.

Prek Oceanije poteka datumska meja.

Vaja 31: Otočja Oceanije in njihovi prebivalci

Maori - Nova Zelandija, Havajski otoki - Polinezija, Nova Gvineja - Papuanci, Melanezija - Melanezijci

AMERIKA

Vaja 32: Nema karta Amerike

- Učenec z rdečo barvo vriše ekvator ter severni in južni povratnik.
- Učenec z modro barvo označi mejo med Angloameriko in Latinsko Ameriko. Z rumeno barvo pobarva Angloameriko, z oranžno Srednjo Ameriko in z rdečo Južno Ameriko.
- V prazne okvirje vpiše imena delov Amerike in oceanov: levo zgoraj - Severna Amerika, desno zgoraj - Atlantski ocean, sredina - Srednja Amerika, levo spodaj - Tih ocean in desno spodaj - Južna Amerika.

Vaja 33: Geografska lega, delitev in časovni pasovi Amerike

- Amerika leži vsa na zahodni polobli. Njeno ozemlje sega na severno in južno poloblo. Angloameriko so poselili večinoma *anglosaški* narodi. Srednja Amerika leži v celoti severno od ekvatorja. Južna Amerika je po svojih gospodarskih in kulturnih značilnostih zelo podobna Srednji Ameriki. Glavna jezika sta *španščina* in *portugalščina*, ki sta se razvila iz *latinščine*.
- Učenec podčrta trditvev *zgodnje jutro*.

ANGLOAMERIKA

Vaja 34: Reliefne enote in vodovje Angloamerike

1 Labrador, 2 Florida, 3 Grenlandija, 4 Sklano gorovje, 5 Apalači, 6 Velika kotlina, 7 Osrednje nižavje, 8 Priatlantsko nižavje, 9 Kalifornijsko podolje

A Missisipi, B Missouri, C Columbia, Č Colorado, D Mehiški zaliv, E Hudsonov zaliv, F Severno ledeno morje

Vaja 35: Prerez Angloamerike

1 Tih ocean, 2 Atlantski ocean, 3 Sierra Nevada, 4 Skalno gorovje, 5 Apalači, 6 Velika kotlina, 7 Osrednje nižavje, 8 Priatlantsko nižavje, 9 Missisipi

Vaja 36: Klimogram Minneapolisa

- v zmerno toplem
- Učenec dokonča začetni klimogram tako, da iz preglednice vzame podatke za temperature in padavine po posameznih mesecih.
- Temperaturne razlike med poletjem in zimo bi se proti zahodu povečevale, zato bi bila krivulja bolj strma. Proti vzhodu bi se zmanjševale, zato bi bila krivulja bolj položna. Višina padavin-skih stolpcov bi se proti zahodu zmanjševala, proti vzhodu pa povečevala.
- 45° s. g. š., Torino, Harbin

Vaja 37: Podnebje, rastlinstvo in raba tal Angloamerike v križanki

MRTVA ČRTA

Vaja 38: Rastlinstvo Angloamerike

Učenec sam izbere barve za rastlinske pasove. Vsak rastlinski pas najprej pobarva v legendi, potem pa še na karti.

Vaja 39: Prebivalstvo Angloamerike

- Vikingi* naj bi pripluli v Ameriko že v 10. stoletju.
- Krištof Kolumb* je l. 1492 pristal na otokih Srednje Amerike.
- Angleži* in *Francozi* so poselili Angloameriko. Sem so kot suženjsko delovno silo naseljevali *Afričane*.
- Angleščina* je uradni jezik večine prebivalstva Angloamerike.

območja s številnimi *indijanskimi* rezervati

območja z velikim deležem priseljencev iz *Latinske Amerike*

območja z največjim deležem *Afroameričanov*

DA

Gosto so poseljena območja na severovzhodu ZDA, v jugovzhodni Kanadi, v Priatlantskem nižavju, v Kaliforniji in ponekod v Osrednjem nižavju. Na drugi strani sta zelo redko poseljena gorati zahod in večina kanadskega ozemlja.

DA

Severno od 50. vzporednika je podnebje prehladno, zahodno od 100. vzporednika pa zelo suho. Na teh območjih je zato poselitev zelo redka.

Vaja 40: Gospodarska območja v ZDA

Učenec ustrezno pobarva območja pašne živinoreje in stara industrijska območja.

1. zahodni
2. severovzhodni
3. v Hollywoodu

Vaja 41: Rudarstvo, industrija in storitvene dejavnosti v ZDA

1, 2, 4 in 6

Vaja 42: ZDA v rebusih

PRERIJA

TORNADO

Vaja 43: Raznolikost ZDA

Levo zgoraj - slika št. 2, desno zgoraj - slika št. 4.

Levo spodaj - slika št. 1, desno spodaj - slika št. 3.

Vaja 44: Geografske značilnosti Kanade

a) DA

b) NE

Največja zgostitev prebivalstva je ob Velikih jezerih in Reki sv. Lovrenca.

c) NE

Na skoraj neposeljenih prostranstvih arktičnega severa ima največji pomen letalski promet.

č) DA

d) DA

e) DA

Vaja 45: Potovanje po ZDA

a) New York, b) Niagarski slapovi, c) Velika jezera, č) Yellowstone, d) Dolina smrti, e) prerije, f) Mississippi, g) tornado, h) Florida, i) Washington

LATINSKA AMERIKA

Vaja 46: Raznolikost Mehike

Slika desno zgoraj - 2, slika levo spodaj - 3, slika desno spodaj - 1.

Vaja 47: Pojmi v zvezi s Srednjo Ameriko

4 sladkorni trst

3 mešanci

2 tropski viharji

Vaja 48: Naravne in družbene značilnosti Južne Amerike

1, 3, 4, 5 in 8

Vaja 49: Latinska Amerika v rebusih

METROPOLA

MEDMORSKA AMERIKA

Vaja 50: Latinska Amerika v križanki

PRENASELJENOST

Vaja 51: Podnebje in rastlinstvo Latinske Amerike

- Učenec na karti Vrste rastlinstva poišče kraje, katerih podnebne značilnosti prikazujejo klimogrami. Iste kraje s črno piko vriše na karto Toplotni pasovi. Na črti pod vsakim klimogramom napiše: Guaymas - subtropski, puščavsko, Havana - tropski, tropski deževni gozd, Iquique - subtropski, puščavsko, Barcelos - tropski, tropski deževni gozd, Punta Arenas - zmerno topli, travniško, Rosario - subtropski, travniško.
- Največ padavin ima Barcelos, najmanj pa Iquique.
- V kraju z največ padavinami uspeva tropski deževni gozd.
- V kraju z najmanj padavinami uspeva puščavsko rastlinstvo.

Vaja 52: Vodovje in države Latinske Amerike

- Učenec na nemo karto vriše ekvator, severni in južni povratnik, ter nanje napiše njihova imena.
- V prazne okvirje na karti vpiše imena dveh oceanov (*Tihi ocean, Atlantski ocean*), morja (*Karibsko morje*) in zaliva (*Mehiški zaliv*).
- Izbere si barvne svinčnike in različno pobarva našete države ali dele Latinske Amerike.
- A Rio Grande, B Orinoco, C Amazonka, Č Paraná, D Urugvaj
- 1 Mehika, 2 Kuba, 3 Panama, 4 Venezuela, 5 Peru, 6 Čile, 7 Argentina
- Ekvador, Kolumbija in Brazilija
- Bolivija in Paragvaj

Vaja 53: Intervju z mladim domačinom ob jezeru Titicaca

ORUA: Poleg rib jemo še krompir, zelenjavo in koruzo.

TI: Kdo te uči ribarjenja in drugih opravil? Ali hodiš v šolo?

ORUA: Odšli so v velika mesta ob obali.

ORUA: Da, ker je življenje pri nas vedno težje.

Vaja 54: Višinski pasovi kulturnega rastlinstva v Andih

0 m - banane, kakavovec, riž, bombaž

1000 m - kava, tobak, sladkorni trst, koruza

2000 m - koruza, ječmen, pšenica, krompir

3000 m - gorsko travniško rastlinstvo

Vaja 55: Metropole Latinske Amerike

- Učenec vpiše imena metropol v prazne okvirje na nemi karti. Na levi si od zgoraj navzdol sledijo: Ciudad de México, Quito, Lima in Santiago de Chile, na desni pa Caracas, Bogotá, La Paz, Rio de Janeiro, São Paulo in Buenos Aires.
- Ciudad de México - Mehika, 21,8 %
São Paulo - Brazilija, 10,4 %
Buenos Aires - Argentina, 32,4 %
Rio de Janeiro - Brazilija, 6,3 %
Lima - Peru, 30,0 %
Bogotá - Kolumbija, 18,7 %
Santiago de Chile - Čile, 37,5 %
Caracas - Venezuela, 15,9 %
Quito - Ekvador, 10,7 %
La Paz - Bolivija, 18,0 %

Vaja 56: Potovanje po Latinski Ameriki

- Ciudad de México, b) sladkorni trst, c) Panamski prekop, č) Manaus, d) Macchu Picchu, e) Rio de Janeiro, f) pampe

POLARNA OBMOČJA

Vaja 57: Polarna območja v križanki

LEDOLOMILEC

Vaja 58: Polarna območja v rebusih

LEDOLOMILEC

CELINSKI LED

Vaja 59: Pojmi v zvezi s polarnimi območji

ledena gora - sladka voda, ledena plošča - slana voda, krill - kiti, Inuiti - iglu, polarni dan - tečajnik

Vaja 60: Značilnosti polarnih območij

1, 3, 4 in 6

Vaja 61: Polnočno sonce

- a) 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
b) ZDA (Aljaska), Kanada, Danska (Grenlandija), Norveška, Švedska, Finska, Rusija

Vaja 62: Ekološko opozorilo

ANTARKTIKA JE TUDI NAŠ DOM!

VARUJMO MORJE!

KJE BOMO PA JUTRI ŽIVELI?

ROKE PROČ OD ANTARKTIKE!

ČIGAVA JE NARAVA?

SVET KOT CELOTA

***Vaja 64: Potovanje po svetovnih pristaniščih**

- a) Učenec na karti sveta s pikami in velikimi črkami označi pristanišča A, B, C, Č in D, za katera ima podano geografsko širino in dolžino.
b) S črtami označi pot svoje ladje med posameznimi pristanišči.
c)
Ime pristanišča	Geografska lega	Celina
A <i>New York</i>	40° 45' s.g.š.; 74° 00' z.g.d.	<i>Severna Amerika</i>
B <i>Rio de Janeiro</i>	22° 53' j.g.š.; 43° 17' z.g.d.	<i>Južna Amerika</i>
C <i>Lagos</i>	6° 27' s.g.š.; 3° 28' v.g.d.	<i>Afrika</i>
Č <i>Sydney</i>	33° 53' j.g.š.; 151° 10' v.g.d.	<i>Avstralija</i>
D <i>Tokio</i>	37° 43' s.g.š.; 139° 49' v.g.d.	<i>Azija</i>

Vaja 65: Celine našega planeta

Angloamerika - 4, Avstralija - 7, Latinska Amerika - 3, Azija - 1, Antarktika - 5, Evropa - 6, Afrika - 2

***Vaja 66: Rast svetovnega prebivalstva**

- a) 250, b) 1650, c) 1 milijarda, č) 8 milijard

Vaja 67: Razporeditev prebivalstva po celinah

Ljudje niso enakomerno naseljeni po vseh celinah. Največ prebivalcev je v *Aziji*, kjer živi kar 63% svetovnega prebivalstva. Najmanj prebivalcev imata *Avstralija* in *Oceanija*. Brez stalnih prebivalcev je *Antarktika*.

***Vaja 68: Značilnosti pglavitnih skupin rastlinstva na Zemlji**

- a) tundre, Kanada, b) tajga, Rusija, c) listnatim, ZDA, č) mediteransko, Tunizija, d) travniško, pampe, prerije, Argentina, e) puščavsko, Evropi, južnem, Libija, f) savane, Kenija, g) tropskega deževnega gozda, Brazilija